Satira və yumor

BİR DƏDƏ AXTARIRAM

Eldən gizli deyil bu, yetim böyümüşəm mən,
Məşq edirəm qələmlə kağızlar üstdə hərdən.
Çox yerə baş vurmuşam cızmaqaramla, heyhat,
Deyiblər ki, başından çıxar bu sevdanı at.
Bir dədə axtarıram, məşhur bir yazan olsun,
Ömürlük hər sahədə çətinim asan olsun.
Bir dədə axtarıram, özü təpərli olsun,
Sözü təpərli olsun.
İttifaqa üzv olum əziyyətsiz, filansız,
Əsərlərim yönəlsin mətbəəyə plansız.
Bir dədə axtarıram, dədəlik etsin mənə,
Şəhərin mərkəzində mənzil düzəltsin mənə.
Tamam-kamal açmadım ürəyimin dərdini,
Dədə tapandan sonra söylərəm mabədini.

ƏCAİB ƏSƏR

Əsər var ki, bilmirsən nə ad verəsən ona,
Oxumaq mümkün deyil, min yol varaqlasan da.
Müəllif desin görək, kitab aşiqlərinə
Niyə rəhmi gəlməyib bu əsəri yazanda?!
Yazır, yazır, hey yazır, kitab kitab dalınca,
Nəşriyyat gələ bilmir nəşrinin öhdəsindən.
Geniş, nəhəng, təpərli bir mətbəə açmağı
Müəllifə ürəkdən məsləhət görürəm mən.

QƏRİBƏ NİTQ

Gecə-gündüz sənətim yazmaqdır ancaq mənim,
Qəlbim söz dəryasıdır, taleyimə bax mənim,
Mənim istedadımı gözü götürməyənlər,
Şöhrətimi, adımı gözü götürməyənlər.
Deyirlər: "Kitab oxu, gözün açılsın bir az,
Yoxsa quru havadan adam yazıçı olmaz".
Bu öyüdlər əbəsdir, qüdrətimi bilənlər,
Dostlarımın yanında şöhrətimi bilənlər.
Mənə tənə daşları yağdırmasınlar gərək,
Həsəd, fitnə daşları yağdırmasınlar gərək.
Mənə gərək deyildir mənasız məsləhətlər,
Mən özümdə görürəm min-min gözəl cəhətlər,
Niyə əzablar çəkim, niyə batım qan-tərə,
Niyə qızıl vaxtımı itirim nahaq yerə.
Hey yazıram özümçün, qar olsun, çovğun olsun,
Çalışıram əsərim özümdən yoğun olsun.
Özgənin kitabında niyə vaxt itirim mən,
Niyə ədəbiyyata oğurluq gətirim mən.
Onu, bunu oxusam – itər xüsusiyyətim,
Dəyişər xasiyyətim.
Hərəsi bir put gələn əsərim varkən mənim,
Niyə sənətkarlığı özgələrdən öyrənim.
Qoy məndən öyrənsinlər iti yazmaq sirrini,
Özgəyə yox, özünə qulaq asmaq sirrini,
Mən korlaya bilmərəm kitablarla zehnimi,
Aparmayın öyüdlə bir daha baş-beynimi.
Ey vaxtında deyilən düz sözə qol qoymayan,
Öz sözündən doymayan, öz-özündən doymayan.
Sənə yaxşılıq etmək, söz anlatmaq çətindir.
Bu sənin dəyişməyən köhnə xasiyyətindir.

TEATR TƏNQİDİ

Yeni tamaşa gedir səhnəmizdə, çox gözəl,
Məqaləsi yazılıb əsərdən xeyli əvvəl:
"Əsər müəllifinin sənətinə söz olmaz,
Qüdrətinə söz olmaz.
Bədgüman Bədgümanov layiqdir alqışlara,
Şöhrəti rast gəlməsin payızlara, qışlara.
Əsərinin nöqsanı nöqsansızlıqdır ancaq,
Bu işin öhdəsindən yaxşı gəlibdir qoçaq.
Rejissorun, artistin, rəssamın, bəstəkarın
Hünəri şübhəsiz ki, sənətin zirvəsidir.
Bu əsər timsalıdır səhnəmizdə baharın,
Təkcə bu günün deyil, gələcəyin səsidir".
Yaratsa da bəşərçin bir xeyli ölməz əsər,
Belə tərif görməyib nə Şekspir, nə Cəfər.

HEÇSTAN ƏHLİ

Bəsdir, "mən, mən" söyləyib atıldığın meydana,
Neçə qoltuq altına girdiyini saysana!
Saysana onun-bunun üzünə güldüyünü,
Tozsuz paltarlarının tozunu sildiyini.
Lovğalar meydanında tapılmaz bərabərin,
Qeyrət vaxtı gələndə yorğan-döşəkdir yerin.
İstəsən bir ay, bir il qalxmazsan yatağından,
Xanənişin olarsan, çıxmazsan otağından.
Yanından yel keçəndə,
İşin bərkə düşəndə
Sağa, sola boylanıb,
Hərdən dala boylanıb
Ehtiyatla dinirsən,
Kölgədən diksinirsən.
Qorxaqlıqda birinci,
Yaltaqlıqda birinci,
Yaxın dostun sirrini açmaqda birincisən,

Dabanına tüpürüb qaçmaqda birincisən.
Bütün aləm bilir ki,
Sənə elə gəlir ki,
Geyimdə birincisən,
Yeyimdə birincisən.
Hər gün səni gəzdirən avtomaşın birinci,
Ağlın, başın birinci,
Mərifətin birinci, qeyrətin birincidir,
Səxavətin birinci, şöhrətin birincidir.
Bu "birinci" kəlməsi aranıbdır sənin̂çin,
Başqalarıyçın deyil, yaranıbdır sənin̂çin.
Razılıq əlaməti gözündə, dodağında,
Baxırsan camalına güzgünün qabağında.
Deyirsən: "Məndən olmaz,
Tənim kimi tən olmaz".
Əslindən danışırsan,
Nəslindən danışırsan,
Deyirsən ki, "Təkcə biz axar sudan təmizik,
Ləkəlilər içində ləkəsiz ancaq bizik".
Söz üçün onun-bunun cibinə də girirsən,
Yerində sən lap yerin dibinə də girirsən.
Sənin yol yerişin də tamam oyundur, oyun,
Dağdan uca görünür sənə bir qarış boyun.
Çəkdiyin siqaretin tüstülü havasında
Özünü zənn edirsən pərilər arasında.
Orda ağla gəlməyən məclis qurulur sənə,
Kimsəyə vurulmayan qızlar vurulur sənə.
Bilirəm bu xəstəlik çıxmayacaq canından,
"Dahilər də yel olub keçə bilməz yanından".
O qoz ləpəsi beynin məşğuldur tək özünlə,
Sanırsan aləm gələr, səcdənə bir sözünlə.
Sənə elə gəlir ki, mədəniyyət səndədir,
Hamı gəldi-gedərdir, əbədiyyət səndədir.
Çiyrinib hap-gopundan,
Adam girmir qapından.
Hamıdan narazısan, tək özündən razısan,
Yuxuda görmüşəm ki, "heçstanda qazısan".

QONŞULARIMDAN BİRİ

Girdi fırıldaq ilə yağlıca bir artelə,
Arif olub vermədi vaxtını bir an yelə.
El malına atdı əl qonşularımdan biri,
Əyri işə qatdı əl qonşularımdan biri.
Nəsli avamzadədir,
Əsli haramzadədir.
Söylədiyim doğrudur –
Aydın, açıq oğrudur –
Peysəri piy bağlayan qonşularımdan biri,
Hay deməmiş ağlayan qonşularımdan biri.
Gündə girib min dona
Söz dedi bundan ona.
Dal çevirib qeyrətə
Verdi rəvac rüşvətə –
Qəlbini qurdlar yeyən qonşularımdan biri,
Haqq sözə nahaq deyən qonşularımdan biri.
Xəlvəti məclis qurub etdi nümayiş oyun,
Sandı çatıbdır daha ağzı ömürlük bala.
Gəldi onunçün bağa körpə quzu, kök qoyun,
Ət çəkilib şişlərə oldu rəvan manqala.
Hədsiz, hesabsız yedi qonşularımdan biri,
Gic-gici sağlıq dedi qonşularımdan biri.
Doldu hinə bollu qaz,
Sandı bunu xeyli az.
Saqqalı al qan xoruz,
Tükləri əlvan xoruz
Balkonu minbər bilib sübhə qədər banladı,
Həm özünü, həm də ki, sahibini danladı.
Kəsdi bu külbaşları qonşularımdan biri,
Moizəyə başladı qonşularımdan biri.
Şişdi qarın, şişdi baş,
Etmədi əsla təlaş,
Oğrulara verdi aş,
Doğrulara atdı daş,
Oldu əyan hiyləsi,

Batdı kökündən səsi.
Min qapıda çaldı saz qonşularımdan biri,
Taleyinə tutdu yas qonşularımdan biri.
Keçmədi artıq sözü
Oldu gecə, gündüzü.
Baxdı işə məhkəmə,
Ey oxucum, qəm yemə.
Aldı on il, vəssalam, qonşularımdan biri,
İtdi gözümdən tamam qonşularımdan biri.

ELAN

Gözəl-göyçək oğlanam,
Sağ olsun atam-anam.
Mən demək istəyirəm:
Evlənmək istəyirəm.
Oxuyun elanımı – candan qeydimə qalan,
Ciblərimi dolduran, mənimçin maşın alan,
Ürəyimi sıxmayan,
Bir sözümdən çıxmayan...
Müxtəsəri, bir kalan qaynata axtarıram,
Doğma atamdan əla bir ata axtarıram.
Qız çirkinmi, gözəlmi, mənimçin fərqi yoxdur,
Qaynatadır əsas şey, bunun mənası çoxdur,
Şərtimi bəyənənlər etsin xəbərdar məni,
Məni görmək istəyən çox asan tapar məni.
Adım, familim bütün milis şöbəsində var,
Ünvanım: şəhərdəki bahalı restoranlar.

MÖHKƏM BİRLİK

Əcəb şeydir: yazınız
zəif əsərlər – o, sən,
Sən oxu, o bəyənsin,
o oxusun sən bəyən!

ÖZÜNDƏN RAZI

Yaşadı, həmişə özündən dedi,
Göydəki günəşə özündən dedi.
Nə səni bəyəndi, nə məni, heyhat,
Dedi tək mənimçin yaranıb həyat.
Dedilər ki, evlən, təklik yamandır,
Dedi ki, dinməyin, susun, amandır.
Evlənsəm başıma açılar kələk –
Qapımdan girəntək o nazlı mələk
Qorxuram varımı, yoxumu yeyər,
Özündən danışar, özündən deyər.
Mənim varlığımı danar bəlkə də...
Mənalı ömrümü qoyar kölgədə.

Gün keçdi, ay keçdi, büküldü beli,
"Mən", "mən" söyləməkdən qalmadı dili.
Hətta son nəfəsdə danışan zaman
Bir kimsə qalmadı sözündən razı.
Nəhayət, səs-küysüz köçdü dünyadan,
Hamıdan narazı, özündən razı.

YAXŞI Kİ...

Vəzifə başında oturmuşam mən,
Yaman hərlənirsən ətrafımda sən.
Sağıma baxıram, sağımda varsan,
Soluma baxıram, solumda varsan,
Bağıma baxıram, bağımda varsan,
Yoluma baxıram, yolumda varsan.
Artıq, bir vəzifə daşımıram mən,
Gözümə dəymirsən, qəribədir, sən.
Sağıma baxıram, sağımda yoxsan,
Soluma baxıram, solumda yoxsan.
Bağıma baxıram, bağımda yoxsan,
Yoluma baxıram, yolumda yoxsan.
Yaxşı ki, yoxsan!

DEYİRSƏN Kİ...

Deyirsən ki, "mənimçin dosttək düzəlt bu işi,
Xəcalətli qalmaram, axı, kişiyəm, kişi".

Dinlə, ey cürət edib bu sözü deyən adam,
El bilir, ömrüm boyu bu alverə mən yadam.
Dostluq əgər budursa, tüpürüm bu dostluğa,
İş belə baş tutursa, tüpürüm bu dostluğa!

Mənim - el arasında vicdanım təmiz olub,
Vətənsizlərə qarşı qəzəbim dəniz olub.
Düşmənidir gözümün – düşmənidir, düşməni:
Gör məni görüm səni, görüm səni, gör məni".

ÖZÜNÜ BƏYƏNƏNƏ

Hey özündən deyirsən hər yerdə,
Təpəyə dağ deməklə dağ olmaz.
Yediyindən də razısan xeyli,
Pendirə yağ deməklə yağ olmaz.
Görməyirsən alaq basıb bağını,
Kolluğa bağ deməklə bağ olmaz.
Dandın artıq, yetər, sözün düzünü,
Qaraya ağ deməklə ağ olmaz.

XƏSTƏLİK

Lovğalara

Ey qələm dostum, inan, pis xəstəlikdir lovğalıq,
Bilməyən yoxdur, yaman pis xəstəlikdir lovğalıq.
Göz yumub, sən göz açınca, bil ki iş-işdən keçər,
Beynini qaplar duman, pis xəstəlikdir lovğalıq.

Fərqi yox, həm yaşlıya, həm gəncə – o, yüksəkləri
Görməyə verməz aman, pis xəstəlikdir lovğalıq.
Təşkil etdirdin yetər, quyruqlu tərifnamələr,
Sənətinlə ad qazan, pis xəstəlikdir lovğalıq.
Mən Süleymana – edib cürət yovuşmaz bu mərəz,
Məncə hər an, hər zaman, pis xəstəlikdir lovğalıq!

BƏDBƏXT ADAMA

Dərdə bax, yalnız özündən razısan, bədbəxt adam,
Zənn edirsən, millətin avazısan, bədbəxt adam.

Səndən olmaz sanki aləm heç nədir, sənsən düha.
"Sən məhəbbət, sən bilik dəryasısan", bədbəxt adam,

Hər araq dostun içib kefləndimi, tez-tez deyir:
"Sən bütün məclislərin mənasısan", bədbəxt adam.

Kaş biləydin harda söhbət yaxşı insandan gedir,
Orda sən hər cümlənin "əmma"sısan, bədbəxt adam.

Sən Süleymandan soruşsaydın kiməm? Söylərdi ki,
Sən, vəba, taun, bəla əkkasısan, bədbəxt adam.

NİFRƏT

Gündə bir cildə girən simasız adamlara
Heyrət etmədiyinçin heyrət edirəm sənə.
Yalana, çirkinliyə, həsədə, pozğunluğa
Nifrət etmədiyinçin nifrət edirəm sənə.

Bahardan üz döndərən ürəyi gülşənsizə,
Məsləki gülşənsizə, diləyi gülşənsizə,
Zahiri vətənliyə, batini vətənsizə,
Lənət etmədiyinçin lənət edirəm sənə!

SƏNDƏ YOX

Boşboğazlara

Dostuna qəlbində hörmət, məndə vardır, səndə yox,
Düşmənə dəryaca nifrət, məndə vardır, səndə yox.

Sən deyirsən ki, vətən, millət mənəm, əhsən mənə!
Bu çətin yolda cəsarət məndə vardır, səndə yox.

Əsrimizdə doğruluq, düzlük kimi sərvət hanı?
Gör nə xoşbəxtəm, bu sərvət məndə vardır, səndə yox.

Pozmadım ömrüm boyu, dar gündə də öz andımı,
Andına möhkəm sədaqət məndə vardır, səndə yox.

Mən Süleyman Rüstəməm, qarşımda cövlan etmə gəl,
Bərk ayaqda, çünki qeyrət məndə vardır, səndə yox!

"NOVATOR"UN NİTQİ

Çoxdandır köhnələrlə oturmuram, durmuram,
Mənə özümə bənzər dost gərək, qardaş gərək.
Şerimi nadanlardan, yadlardan qorumaqçün
Mənə ürəyi yanan havadar, sirdaş gərək.

Qışa bahar deyirəm, bahara qış deyirəm,
Yağışa qar deyirəm, qara yağış deyirəm.
Quşa milçək deyirəm, milçəyə quş deyirəm.
Novatorun hər sözü baş-ayaq, çaşbaş gərək.

Ovcumun içindəki nədir görməyənlərlə,
Fəlsəfi sualıma cavab verməyənlərlə
Nadir kəlləmə layiq çələng hörməyənlərlə
Bu sənət meydanında sülh deyil, savaş gərək.

Yazmaqdan gecə-gündüz qabar olubdur əlim,
Məni min ildən sonra anlayacaqdır elim.
Bir deyil, yüz şəhərdə yüksələcək heykəlim –
Ya mərmərdən, ya tuncdan, olmayacaq daş – gərək.

Yerişim, tərpənişim, beynim, düşüncəm yeni,
Qoy bütün bəşəriyyət belə tanısın məni
Kütbaşlar deməsin ki, başa düşmürük səni
Məni başa düşməyə başım kimi baş gərək!

"NOVATOR" RƏSSAMA

Bir paltar geymisən başa düşmürəm,
Astarı hansıdır, üzü hansıdır.
Özün də bilmirsən, danışdığının
Əyrisi hansıdır, düzü hansıdır.

Özün öz başına açmısan oyun,
Qırxmaq istəyirsən yumurtadan yun.
Bir adam çəkmisən bilinmir onun
Qulağı hansıdır, gözü hansıdır.

Mən belə sənətə əzəldən yadam,
Adama oxşamır çəkdiyin adam.
Söylə o adamın, yalançı rəssam
Baldırı hansıdır, dizi hansıdır?

Demə dühasıyam yer kürəsinin,
Dəyməz bir quruşa varlığın sənin.
Çünki anlamırsan el süfrəsinin
Şəkəri hansıdır, duzu hansıdır.

NƏYƏ LAZIM

Mənalı keçərsə məclisdə söhbət,
Plov nəyə lazım, aş nəyə lazım?
"Ağzıgöyçək"lərin yanında çalış
Etmə öz sirrini faş, nəyə lazım?

O kəs ki, Vətənə könül verməyib,
Bir gül becərməyib, bir gül dərməyib,
Fitnədən, fəsaddan üz döndərməyib
Qəbrinin üstündə daş nəyə lazım?

Badəni əlindən yerə qoymayan,
Tərifdən, şöhrətdən gözü doymayan,
Vətəni duymayan, eli duymayan
Üreksiz adama baş nəyə lazım?!

TANIYA BİLDİM

Səni gec də olsa tanıya bildim,
Vətənə, millətə gərəksizsənmiş.
Gündə yüz min kərə vətən desən də,
Vətənsiz, millətsiz, məsləksizsənmiş.

Üzündə süni bir təbəssüm sənin,
Qeyd oldun içində dumanın, çənin.
Nə bir dostun varmış, nə bir düşmənin,
Arzusuz, amalsız, diləksizsənmiş.

Yağdırdın sağına, soluna böhtan,
Heyhat, bilmədin ki, başqadır zaman.
Sən, yamana yaxşı, yaxşıya yaman,
Deməkdə yaxşı ki, köməksizsənmiş.

Günəşli gündüzü gecə bilmisən,
Toyda ağlamısan, yasda gülmüsən.
Yox, yox, nə sevmisən, nə sevilmisən,
Sən ürəksizsənmiş, ürəksizsənmiş!

MƏN VARLIYAM, SƏN YOXSUL

Bələsi də var

İnsana ta qədimdən zinət olub ömürlük –
Şöhrət olub ömürlük
Namus, qeyrət, həqiqət,
Təmiz vicdan, məhəbbət.
Ey məclislər başında vardan söz açan adam
Ciblərindəki cansız yardan söz açan adam.
Dilin pul, nəfəsin pul,
Eşqin pul, həvəsin pul.
Sözündən pul tökülür,
Gözündən pul tökülür.
Piylənmiş əndamında tərin də puldur sənin,
Dərin də puldur sənin.
Sağda pul asqırırsan, solda pul asqırırsan,
Yolda pul asqırırsan.

Görürəm qazancını düzdən düz xərcləyirsən,
Aylığın yüz manatdan gündə yüz xərcləyirsən.
Məclislərdə şairi kinayəli süzürsən,
Şeri alqışlananda yaman dodaq büzürsən.
Baxıb sənə gülürəm,
Mən çox gözəl bilirəm –
Yoxdur zərrə hörmətin,
El içində şöhrətin.
Bu yerdə ən abırlı şəxsiyyət səncə, sənsən,
Dünyanın ən yoxsulu, şübhəsiz, mənсə, sənsən.
Heç vaxt hörmət sahibi ola bilməyəcəksən,

Namus, qeyrət sahibi ola bilməyəcəksən.
Çünki çölə atılmır mənim bu saydıqlarım,
Mağazada satılmır mənim bu saydıqlarım.
Mənim bu saydıqlarım cibə, filana sığmaz,
Yox, yox, ümmana sığmaz.
Dünyanın bu varından sən məhrumsan ömürlük.
Ömürlük baharından sən məhrumsan ömürlük.
Atalar əcəb deyib, ömrə bəzək deyil pul.
Xoşbəxtlər xoşbəxtiyəm – mən varlıyam, sən yoxsul!

İNSAN VƏZİFƏNİ BƏZƏSİN GƏRƏK

Oturub dörd divar arasında sən –
Yüz yerə zəng vurub əmrlər verdin.
Hər kəlmə başında söylədin "mən", "mən".
Hamıdan ağıllı özünü gördün.

Üzünə yalandan gülənlər oldu,
Onlarla oturub, onlarla durdun.
Büllur piyalələr boşaldı, doldu,
Nitqlər söyləyib doyunca vurdun.

Ömürlük zənn etdin öz vəzifəni,
Sandın qəbrə qədər keçəcək belə.
Görmədin qəlbini yeyən düşməni,
Günləri toz kimi sovurdun yelə.

Bir gün yadındamı, gözlətdin məni,
Qəbul otağında saatlarla sən.
İş vaxtı qurtardı, görmədim səni,
Bundan zərrə qədər incimədim mən.

Üzünü turşutdun alanda salam,
Ayağın altını görmədi gözün.
Yanında alimlər sayıldı avam,
Dərin quyu qazdın özünə özün.

Bax, indi atından enmisən yerə,
Qaçıb məddahların dövrəndən, artıq.
Bir adam olardın özünə görə,
Vaxtında bunları görsəydin, yazıq!

Başından bu hava getməsə əgər
Ömrün yollarında sürünəcəksən.
Zülmət görünəcək gözünə səhər.
Yenidən qurmasan həyatını sən.

Dədələr, babalar gözəl deyiblər:
Vəzifə insana deyildir bəzək.
Xalqın ürəyindən verərək xəbər –
İnsan vəzifəni bəzəsin gərək.

UCUZ XATİRƏLƏR

Yaxşı olar, olmasa bu sulu xatirələr,
Uydurmayla, yalanla dopdolu xatirələr,
Bircə addım yan-yana getmədiyi adamdan,
Bir süfrədə duz-çörək kəsmədiyi adamdan
Xatirə yazanların getdikcə artır sayı,
Şöhrətli ölülərdən umurlar şöhrət payı.
Yazırlar varaq-varaq,
Bu sayaq, lap bu sayaq:
"Göz önündən getməyir rəhmətliyin gözləri,
Qulağımda səslənir qızıl kimi sözləri.
Rəhmətlik miz dalında oturardı sübhədək,
Yatağına girərdi səhər altı tamamda.
Dostluğumuz hamıya bir örnək olsun gərək,
Üzmüşük bir dənizdə, çimmişik bir hamamda.
Yeyib-içməzdi mənsiz, deyib-gülməzdi mənsiz,
Görüm ruhu şad olsun, şənlik bilməzdi mənsiz.
Araq vurandan sonra içərdi ayran, qatıq,
Bunlar tapılmayanda dostum deyərdi yandıq.

Adlı-sanlı olsa da, çox vüqarlı deyildi,
Pul işinə gələndə, məndən varlı deyildi.
Xatirimə gəlir ki, vaxt olub restoranda
Bir dəfə yox, yüz kərə cibinə pul qoymuşam.
Əla ovçuydu dostum, ov zamanı aranda
Vurduğu dovşanları əllərimlə soymuşam.
Xatirimi rəhmətlik istərdi dünya qədər,
Onsuz keçən ömrümü çulğayıbdır qəm, kədər.
Gərək, onun yerinə mən rəhmətə gedəydim.
Bu mənasız ömrümü ona qurban edəydim.
Göz önümdən getməyib o cığırlar, o yollar,
Rəhmətliyin vurduğu turaclar, qırqovullar.
Həyalı dostumdu o,
Vəfalı dostumdu o.
Yüz yaşaya bilərdi, əcəl vermədi aman.
Qoy açım, bir sirri də, sağlığında, o zaman
Qurd kimi bu dərd mənim ürəyimi yeyirdi –
Rəhmətlik ov itini məndən çox istəyirdi".
Bu şit xatirələrlə dolub qulaqlarımız,
Dolub salonlarımız, dolub otaqlarımız,
Mənə elə gəlir ki, qəm, qüssə çəkməz ürək,
Bu cür xatirələrdən yaxa qurtara bilsək.

YAD ADAM

Dəniz kənarına çıxdım dünən, gülürdü bahar,
Nəfəs alırdı dərindən gözəl Xəzər, bulvar.
Təsadüfən mənə rast gəldi orda kök bir adam,
Yaxınlaşıb dedi bərkdən ki: – "Bayramam, Bayram.
Unutmusan, deyirəm, bəlkə məktəb illərini".
Məni qucaqlamaq üçün uzatdı əllərini.
Qıyıq gözüylə süzüb alnımın qırışlarını.
Bir azca baş buladı, sonra çatdı qaşlarını
Dedi: "Qocalmısan, aşna, peşən nədir ki sənin?"
Dedim ki, şairiyəm ellərin, azad vətənin.

Yamanca güldü mənə, bir qədər əl oynatdı,
(Mənim peşəm ona, əlbəttə, büsbütün yaddı)
Ədayla ağzını birdən açıb çuval kimi o,
Bahar çağında xəzan oldu, sıxdı qəlbimi o, –
– Şeir, meir nədir, ondan mənim başım çıxmaz
Əgər düşünsən əminəm özün üçün az-maz,
Dəyişdirib peşəni bir adam olarsan sən,
Doyunca kefə baxıb, yaxşı kam alarsan sən.
Mənim təki bilirəm, onda bəxtin alçı vurar,
Qapında əmrinə tabe beş-on qavalçı durar,
Çalış mənim kimi ol, qaz vurub qazan doldur,
Sənin yolun, görürəm, çox çətin, ağır yoldur.
Həmişə gör özünü, məsləhət budur ancaq,
Gedək vuraq gəl, əzizim, bir az səmimi olaq.
Mənə qalırsa, bu yerdə sevinc deyil, qəm var,
Gedək vuraq, mən ölüm – restoranda aləm var...
Mən etiraz elədim, yox dedim, o pərt oldu.
Mənim vüqarım onunçün yamanca dərd oldu.
Bərəldərək gözünü çox çərən danışdı yenə...
Vurunca sağ əlini lovğa-lovğa sol döşünə,
"Mənəm, mənəm" dedi birdən cibində yüzlüklər,
– "Vəziyyətin belədirsə, utanma... bir də əgər
Yoxunsa pul, qədəşin ölməyib, cibim doludur,
Həyatda doğru yol ancaq bu dostunun yoludur..."
Qəzəblə baxdım ona, "aşnamın" kəsildi səsi,
Uzaq, uzaq – dedim ondan, zəhərlidir nəfəsi.

Onunla yan-yana atdıq beş-on ağır addım,
(Gözümdəsə yenə min qat ucaldı şair adım).
Onunla söhbətə yoxdu könüldə zərrə maraq,
Ədası, tərpənişi fitnədən verirdi soraq.
Hərif də duydu ki, daşmış səbir kasam artıq,
Odur ki, yad kimi əl vermədən tez ayrıldıq;
Onun "baharı" cibində, mənimki qəlbimdə,
Onun "nigarı" cibində, mənimki qəlbimdə!

NAKAM ŞAİR

O qədər yazdı ki, dəftərlərə, əldən düşdü,
Çox özündən dedi, "mən", "mən" dedi, dildən düşdü.
Bir deyən olmadı ki, yazma, əbəsdir bu həvəs;
O dinən yerdə susub çəkmədi bir kimsə nəfəs.
Mizi üstündə kağızlar qalanıb dağ oldu,
Onu çap eylədilər, məncə, bu lap ağ oldu.
Tanıyanlar danışıb dalda onu qoydu lağa,
O dəyər – söylədi – daldan atılan daş topuğa.
Bir qarıyla gücənib qafiyələndirdi – qarı.
Yazdı pudlarla şeir, hamısı boğazdan yuxarı,
Ən çətin qafiyəsi pendirə, təndir oldu.
Odu sönmüş qocaman təndirə, kəndir oldu.
Bir qoşuntək düzülüb qafiyələr düşdü yola,
"Şairin" həm əli, həm dil-dodağı batdı bala.
Dedi: "Can!" şeir oxuyarkən ona öz "can-ciyəri",
Olmadı zərrə zamanın gedişindən xəbəri.
Keçdi, bir sözlə, onun vaxtı qonaqlıqlarda,
Hamıya çox ucadan baxdı qonaqlıqlarda.
Nə vətən bildi həyatında, nə millət bildi,
Hər ucuz mədhi qəbul etdi, həqiqət bildi.
Gəldi bir gün başını qoydu nəhayət yerə o,
Qaldı həsrət əbədilik mayasız alverə o,
Dedilər: "Getdi o dövlətli, şeirsiz şair,
Vətənə, millətə biganə, xeyirsiz şair!"

YENƏ BƏZİLƏRİ

Köhnəlikdir – dedi – bozbaşla qutab, bəziləri,
Bağladı xeyli bu mənada kitab, bəziləri.

Gözləri doymadı meyxanədə meydən, məzədən,
Beyninə cumdu ilanlar bu şuluq fəlsəfədən.
Soyuq ilhamına gəlsin deyə, qüvvət təzədən,

Küplərə həmlə edib içdi şərab, bəziləri,
Vətənə, millətə qaytardı cavab, bəziləri.

Eybəcər xarici mal ruhuna çox xoş gəldi,
Evinə bir gecə yox, hər gecə sərxoş gəldi.
Ürəfa məclisinə kəlləsi bomboş gəldi.
Halını el-obanın etdi xarab, bəziləri,
Süfrədə kolbasanı sandı kabab, bəziləri.

Dedi: röyada da yalnız yenilikdir qonağım,
Dolu kəlləmdə gərək tərsinə olsun papağım.
Qoy dəyişsin yeri, əlcəkli görünsün ayağım.
Sevinib əllərinə geydi corab bəziləri,
Pozdu "yoldaş" sözünü, yazdı "cənab" bəziləri.

"Gözün üstündə qaşın var" – deyənə vurdu təpik,
Gülmədi toyda üzü, yasda durub çaldı çəpik.
Dedi: "Zənn eyləməyin millətə biz naxələfik"
Dayılı çoxlarına verdi əzab bəziləri,
Dayısız bir döyüşə etmədi tab bəziləri.

YUBİLEY AŞİQİ

Yubiley istəyirəm, yubiley istəyirəm,
Çox az şey istəyirəm, çox az şey istəyirəm,
İstəyirəm sərhədi burda bir qədər keçəm,
Komitəmin üzvünü, sədrini özüm seçəm.
Şirin arzularımı salsın plana dostlar,
Şöhrətimi mahnıtək yaysın cahana dostlar.
Qayıdam uşaqlığa,
Başlayam şıltaqlığa.
Əldən salım sədrimi,
Ta ki, bilə qədrimi.
Haqqımdakı çıxışlar özümə göstərilsin,
Mənə könlüm istəyən hədiyyələr verilsin.
Hər mahaldan bir xalı

Olsun dədəmin malı.
Gəlsin büllur qab-qacaq,
Gümüşdən çəngəl-bıçaq.
Qoyun-quzu, yağ-düyü, qaz-ördək, toyuq-cücə,
Yubilyarın cibləri gərək düşməsin gücə.
Haqqımda nə deyirsə desin hər ağzıgöyçək,
Nəyə lazım gül-çiçək.
Könlümə verməz ilham
Quru kağız, teleqram.
Nağıllarda deyilən qırx gün, qırx gecə, azdır,
Ayaqüstü, atüstü təntənə gəlməz vecə.
Nə qədər ki, mənimtək sədrimin kefi sazdır,
Şənliyimə ayırsın dörd yüz gün, dörd yüz gecə.
Bunlar istəklərimin mində biridir hələ,
Mənim utancaqlığım yaxşı tanışdır elə.
Haqlı tələblərimə, sədd çəkən varlığımdır,
Həddindən çox, çox artıq təvazökarlığımdır.

SƏRÇƏ BALLADASI

Şarj-nəzirə

Günlərin bir günündə
Toyuqların hinində
Məclis qurdu sərçələr,
Şairlərdən yamanca qeybət qırdı sərçələr.
Dedilər bir ağızdan, "yaddan çıxmışıq tamam,
Əndamımız görməyib min ildən çoxdur hamam.
Rəhmə gəlin, qırıldıq, hamamsız, camadarsız,
Bizi hesab etməyin cəmiyyətdə yararsız".
Təzə mövzu axtaran,
Dəryada su axtaran
Azarkeşlər söylədi: "səbrinizi basın bir,
Bizə qulaq asın bir,
Fındığı qoz sərçələr,
Üst-başı toz sərçələr.

Məskəni kol sərçələr,
Cik-ciki bol sərçələr
Biz vacib bilmişik ki,
Qərara gəlmişik ki,
Bülbüllərin adını dəftərimizdən pozaq,
Sizin zəngin daxili aləminizdən yazaq".

Bu sözdən vəcdə gəldi xırdavatçı sərçələr,
Yetənə qaş-göz atdı zarafatçı sərçələr.
Dedi: azarkeşlərə mərhəba, milyon kərə,
Demirəm ki, on kərə,
Vədinə edib əməl,
Azarkeşlər əlbəəl
Tilsim açılsın deyə əziyyətsiz, kökündən
Atdılar od içinə sərçələrin tükündən.
Coşub-daşdı buludlar,
Buynuzlaşdı buludlar,
Bu tədbirin bir anda göydən əncamı yağdı,
Günbəzli, çarhovuzlu sərçə hamamı yağdı.
Bütün adsız sərçələr,
İstedadsız sərçələr,
Hamama tezdən də tez, sorğusuz buraxıldı.
Lakin adlı sərçələr,
İstedadlı sərçələr
Gecdən-gec buraxıldı, yaman yandı, yaxıldı.
Onu da ərz edim ki, boşdu hamsının cibi;
Bülənd oldu günbəzə sərçələrin cib-cibi.
Hava işıqlanmamış saat altı tamamda
Erkək, dişi sərçələr çimdi isti hamamda.
Biri kisə çəkdirdi baldırına, belinə,
Biri həna yaxdırdı ayağına, əlinə.
Badımcanı, çəhrayı fitə taxdı sərçələr,
Kefə baxdı sərçələr.
Hamamdakı tasları dəf yerinə çaldılar...
Özləri özlərindən xeyli razı qaldılar.
Birgə yallı getdilər dırnaq üstə, doyunca,
Yoruldular...

Axşamın gəldiyini duyunca
Aldadıb hamamçını bizim usta sərçələr,
Əkildilər birbəbir asta-asta sərçələr.
Oxucum, demirəm ki, sənsiz qaldı sərçələr,
Cibləri boş, yetimtək mənsiz qaldı sərçələr.
Demirəm ki, dumansız, çənsiz qaldı sərçələr.
Tərtəmiz küçələrdə dənsiz qaldı sərçələr.
Baş vurdular nəhayət, yolda bir gülüstana,
Bülbüllərdən borc alıb cumdular restorana,
Quyruğu top sərçələr,
Mahnısı gop sərçələr
Bir az araq vurdular,
Bir az konyak vurdular.
Mahir təlxək sərçələr,
Dili pəltək sərçələr.
Girişdilər söhbətə,
Bülbüllərdən qeybətə.
Sərçələr, ay sərçələr,
Nimçəsi ay sərçələr,
Baldırı çöp sərçələr.
Mədəsi küp sərçələr
Əgər belə gedərsə, ya hənək, ya dəyənək –
İtlərin, pişiklərin hamamı yağsın gərək!

DEMƏRƏM

Mən vətənsizlərə ömrüm boyu insan demərəm,
Özümə hörmət üçün qanmaza, gəl qan, demərəm.
Qanqala – dağ çiçəyi, hörpəyə reyhan deyənin –
Bağda dingildəsə də, zatına bağban demərəm.
Birinin könlünə yatmır, quru mənzumələri,
Onu həzm etməyənə, doğrusu nadan demərəm.
Nəzminin əvvəli yox, ortası yox, axırı yox,
Çox da var qafiyəsi, hər şeyə dastan demərəm.
Geysə aslan dərisi, çəksə də min nərə əgər,
Bunu bilsin adına səhv edib, aslan demərəm.

Yuxusuz kəslərə dərmandır ucuz cümlələri.
Qonşuda nəqdi qoyub, özgəyə loğman demərəm.
Suludur nəzminin hər kəlməsi, hər vergülü də,
Belə kankanı danıb, yadlara kankan demərəm.
Özünə aşiq olub, sənəti alver bilənə,
Mənə milyon kərə can-can desə, bir can demərəm.
Hədə-qorxuyla, dilənməklə yaranmır şöhrət,
Belə bir aşiqə, yalvarsa da Sənan demərəm.
"Şerini" dinləməsəm, görməsəm illərlə üzün,
Şadlığım həddən aşar, mən buna hicran demərəm.
Yaradıb kirli qaşıqla ləpələr nəlbəkidə,
Deyir: "Ümmana baxın" mən ona ümman demərəm.
Qalmayıb, qalmayacaq cansız əsərlərdən əsər,
Mən belə kəslərin ünvanına böhtan demərəm.
Sağlığında özünü dahi bilən xəstələrin,
Üzünə dik demişəm fikrimi, pünhan demərəm.
Deməsəm qanmaz - qanmaz, kütə – küt, düz sözə – düz,
Düz sözümdür, özümə bir də Süleyman demərəm.

MODA QURBANI

Anadan millətli, vətənli oldun,
Böyüdün, cildini dəyişdin tamam.
Məktəbdən qovuldun, işdən qovuldun,
Bir yoxa çevrilib dedin ki, varam?
Bir gecə millətli, vətənli yatdın,
Vətənsiz, millətsiz oyandın səhər.
Ağ günün, xoş günün daşını atdın,
Bundan böyüklərin tutmadı xəbər.
Aramsız içməkdən, ay nankor bala,
Şişib düşbərətək göz qapaqların.
Gecə meyxanədən düşərkən yola
Sözünə baxmayır öz ayaqların.
Təəccüb edirəm əməllərinə.
Küçədə, bulvarda söz atdın yaman
Yurdumun həyalı gözəllərinə.

Atanı, ananı tanıdığımdan
Toyda ağlamağın, yasda gülməyin,
Süni təbəssümün, süni söhbətin,
Ömrü bir saatlıq ilk məhəbbətin,
Eşit sözlərimi sən kəlmə-kəlmə.
Corabın xarici, çəkmən xarici,
Pencəkdə parlayan düymən xarici,
Kirpiyin gəlmədir, qaşın gəlmədir,
Tükü yer süpürən başın gəlmədir.
Adama oxşamaq nəyinə gərək,
Saqqalın mübarək, bığın mübarək.
Gözünə yad elin qaratikanı
Qızılgül görünür, çiçək görünür.
Xaricin eybəcər moda qurbanı
Öz doğma bacından qəşeng görünür.
Danırsan bu yerdə yaxşı nə varsa;
Yad yerin pisi də sənə xoş gəlir.
Tutulursan dərdə, batırsan yasa,
Hər kim ki, yanına əliboş gəlir.
Hər şeyi baş-ayaq qanıb deyirsən, –
Bu nə mənzərədir, bu nə səhnədir!
Atanı, ananı, danıb deyirsən –
Füzuli köhnədir, Vaqif köhnədir.
Sənin şeir zövqün, musiqi zövqün
O taydan gəlmədir, uzaqdır bizə.
Alıbdır başının üstünü çovğun,
Qəlbində zibilin çıxıbdır dizə.
Görüb-götürürsən çirkinlikləri,
Bəs sənin meymundan fərqin nə oldu?
El qabağa getdi, sən getdin geri,
Gəncliyin qışda yox, baharda soldu.
Diqqətlə baxdıqca görürəm ki, mən
Ömür ağacının meyvəsi kaldır.
Bilirəm ürəyin, beynin, düşüncən
Vətən malı deyil, xarici maldır.
Səsinə səs verən yox deyil, məncə,
Şübhəsiz, onlar da sən ağıldadır.

Barmaqla sayarsan, çox deyil, məncə,
Görürəm başınız yaman qaldadır.
Daşını atmasan bu heçin, puçun
El səni diriykən gorda görəcək.
Üzüqara atan bəd əməlinin
Vətən qarşısında cavab verəcək.

HEYKƏL XƏSTƏSİ

Bir hekayə, bir novella yaza bilmirəm,
Hıqqanıram dost-aşnaya məktub yazanda.
Məsləhətə zərrə qulaq asa bilmirəm,
İlhamıma ziyan gəlir qulaq asanda.
Başqa şeylə göstərirəm istedadımı –
Mən şıdırğı həftədə bir roman yazıram.
Bəli, eldən ayrı sürüb öz həyatımı,
Göz dəyməsin, bir nəfəsə yaman yazıram.
Yox, mənasız yetmir başa ömrümün sonu,
Dirsəyimin öpüşüylə yeyilib masam.
Dostlar məni unudacaq, bilirəm bunu,
Heykəlimi öz xərcimə qayırtdırmasam!

BÖHTANZADƏ

Gecəyarıdan keçib, aləm yatıb, bir nəfər
Qəlbində sonsuz kədər,
İmzasız məktub yazan
Böhtanzadə Ramazan,
Öz qoyun gözlərini zilləyərək divara,
Sağalmaz yarasına çara axtarır, çara.
Öz bəlalı başına indi nə kül töksün o,
Kimə iftira atıb məhkəməyə çəksin o?
Hansı Halalzadənin çıxartsın cızdağını,
Kimin bağrına sancsın böhtanlar bıçağını?!
Daha hansı qapının zəngini çalsın əli,

Qan qızdıran yay çağı bikarmı qalsın əli?
Düşünür hara cumsun? Harda marıqda dursun?
İndi kimin yanında, kimin puçunu bursun?
Kimdən yazsın, o kimdən? Dağdanmı, ya daşdanmı?
Əvvəl yazdıqlarını ya başlasın başdanmı?
Yazmaqdan qabar olub "yazığın" barmaqları,
Ağzı deyəni artıq eşitmir qulaqları.
Yoxdur axır zamanlar heç yerdə yeri, yoxdur.
Böyük alimlər kimi cild-cild əsəri yoxdur.
Bəs o nəylə tanınsın, nəylə şöhrət qazansın?
Nə yolla topdağıtmaz bir var-dövlət qazansın?
Ton-ton kağız korlayıb, milyon böhtan yazıb o,
Bəs o kimdən yazmayıb? Yox, hamıdan yazıb o,
Dostundan, aşnasından, qohum-əqrəbasından,
Sümüyü sürmə olmuş rəhmətlik babasından,
Oğlundan, gəlinindən, arvadından, qızından,
Heyvərə xalasından, nazənin baldızından,
İnsanlar addımbaşı adına lənət deyir,
O sakit ola bilmir, içini qurdlar yeyir;
Yox, yox, o yazmalıdır, yazmasa bağrı çatlar;
Qurtarıb, necə olsun, siyahısından adlar?!
Öz küt başını vurdu dilsiz divara birdən,
Canlandı gözlərində yeni ad, yeni düşmən.
Bağırdı: – Tapdım, – deyə, döndü ürəyi dağa,
Başladı yavaş-yavaş öz-özündən yazmağa!

QORXAQ

Əhvalımı pozmayın
damağım çağ olanda,
Tənqid çox yaxşı şeydir
məndən uzaq olanda.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Ön söz 4

Vətən tərənnümləri

Mənim fəlsəfəm 17
Olmasaydı 18
Gecənin romantikası 19
Azərbaycana gəlsin 20
Ana çörəyi 21
Ana və poçtalyon 23
Süleymanam dəyişmərəm 26
Mənsiz 27
Dost kimi, qardaş kimi 28
Yerini verə bilməz 29
Məktuba cavab 29
Müəllim 30
Əlin yandı, dilin yandı 30
Söhbət 31
Mənim yoldaşım gecə 32
Keçdiyim yol 33
Nə bir ölüm olsun, nə bir qan olsun 34
Üç-dörd kəlmə 35
Ürək ağrısı 36
Deyirəm 36
Beləyəm 37
Süleyman kimiyəm 38
Təklərə meydan olmaz 38
Yoldadır 39
Yaraşmaz 39
Beş günlük deyil 39
Azərbaycandan ayrılmaz 40
Nəsillərə 40
Nəvəm Günəşə məktub 41
Xəyanət olmaz 42
Duz-çörəyi itirmə! 43
Nəsillər görmüşəm 43
Heç olmazsa... 44
Yaxşıdır 44
Kimə tapşırıb gəldin?! 45
Qar yağır noğul-noğul 46
Sığırçınlar 47
Payız 48
Payız baharı 48
Xəzər nəyə bənzəyir? 49

Axşam 50
Qırqovul 50
Bir lövhə 51
Yaroslav Smelyakova məktub 51
İtirsəm ağlaram mən 52
Mənim Günəşim 53
O, mənəm 53
Sadə bir şairəm mən 55
Kaş görəydi bu günləri 56
Yaxşı ki varam 57
Bahar ürəyimdədir 58
Dədələr, babalar ocağındayam 59
Cavab verməliyəm 60
Vətəndaş 61
Borcluyam insanlara 62
Düşüncələr 62
Sıfırı yeddinin yanından pozun 65
Günəşlə gəl 65
Xəzansız çiçəklər 66
Vətən 67
Dəyəri yoxdur 67
Yuxusuz gecəm 68
Canlara candır Qarabağ 68
Yorulmamışam 69
Həqiqətlə, məhəbbətlə 70
Zəmanət 71
Abşeron bağları 72
Təbiətin ətri 73
Xəzər və durnalar 74
Abşeron lövhələrindən 75
Şüvəlanda 76
Qızılgüllər 78
Anam torpaq 80
Mehdini yad etdim 80
Qəlbimdə məhəbbət 81
Bəstəkarın evində 82
Sonbeşik 83
Qardaş məzarı 86
Leylamız 87
Dostum, bilirsənmi?! 87
Sağ ol, müəllimim Süleyman Sani 89
Ana 90
Tapıbdır 90
Nizami 91
Sonamız 91

Şöhrət 92
Torpaq və məhəbbət 93
Ağacların dərdi 94
Ömür kitabımdan bir yarpaq 95
Unudulmaz illərimiz 95
Öpürəm bir də məhəbbətlə 97
Sabahı düşünürəm 97
Bağışlar səni 98
Sənə bağlıyam 99
25-ci palatada 99
Uğurlu yoldayam mən 101
Səni görəndə 102
Gəldi də getdi 103
Cəfər, səni andım 104
Yerimiz olmayacaq 106
Çiçəklər aləmində 107
Ətəyimdədir 111
İki qardaş 111
Gülüstan Qubadır 112
Sənin nəfəsin 113
Mənim deyil, sənindir 113
Səni görməsəydim 114
Gəlib, getmiş 114
Vüsalda görməliyəm 114
Küsməsin 115
Şərin acıyam mən 115
Xoşa gəlsin 116
Ön sözün olsun 116
İtib 117
Vəfalı qalıb 117
Süleymanlı yollar 118
İki ana 118
Anamın mahnısı 119
Göy göl 120
Gələcək nəsillərə 122
Unudulmur 123
Şöhrətdən düşər 123
Mənə gəlsin 124
Xəzərimin səhəri 125
Ağ şanı 125
Qulaq as 126
Xəzri 127
Xəzərdə 127
Xəzərimin imzası 128
Xəzərin məhəbbəti 128

Dəniz şəhərində 129
Meynələr 130
Bilməz 131
Bəs nə edim 131
Neyləsin 132
Çağır 132
Sən olmasan 133
Uzun söhbətdəyəm 133
Vüsal 134
Bəsdir, gözlədim 134
Sən başqasan, mən başqayam 135
Gəncə 135
Vəfalı mənəm 136
Axşamlar 136
Qurban olum 137
Car çəkdim 137

Sevgi yarpaqları

Həyat yoldaşıma 138
Gəlmə 138
Yüngül olmaz 139
Sönməyib 139
Məktub 140
Dönsəm 141
Vəsiyyətvari bir şey 142
Aparsın 142
Barışa bilməz 142
Kəs, bilməz 143
Süleyman neyləsin?! 143
Get 144
Yaddaş 144
Çağır 145
Reqs edir 145
Bəlkə də 146
Gözəllər gözəlinə 146
Bilmədin sən qədrimi 147
Gəl 147
Deyirlər 148
Səni istər 148
Son məktub 149
Yadıma düşdü 150
O sənin ürəyindir 151
Piyalə şəklində 151

Qəribə tanışlıq 152
Qubalı qız 152
Bir gözəlin xatirətından 153
O dəmlər getdi 154
Vardı 154
Ömrümə yazmasınlar 154
Bu gecə 155
Yandım 155
Ürəksiz getmə 156
Qoy sevməsin 156
Yazmışam adını 156
Ayrılıq 157
Gözəllər 157
İtirmək istəmirəm 157
İlk məhəbbət 158
Qalsın 158
Dil niyə verdin? 159
Ah, o gözlər, o gözlər 159
Nə deyim 160
Olmasa olmaz 160
Tanımadınmı? 161

1983-cü il şeirləri

Bakı təranələri 162
Bizim günəşin ünvanı 163
Günahkarıq 163
Görürəm 164
Nəvəm Azadəyə 164
Qarabağ mahnısı 166
Nəvəmlə söhbət 167
Qaçasan gərək 168
Görənlər bilər 169
Bizimki tutmaz 169
Olaydı 170
Üç nəfər qalmışıq 171
Ölməyi bacar! 173
Vicdanımsan Azərbaycanım! 173
İnqilab baharımız 174
Çörək kimi... 174
Zeynəbə 176
Ələsgər sazı 176
Toy axşamı 177
Fərqi yoxdur 178
Hardasınız? 178

İnanma 179
Ömrü beşgünlük 179
Bir kainatdır sevgilim 180
Məbədi var 180
Bülbülə 180
Saxlarsan 181
Məndən soruş 182
Ömürlük pozaq 182
Yaxşı bir insan getdi 183
Sən yoldan keçəndə 184
Dinəcəyəm mən 184
Təbriz dərdi 185
Ey şanlı Ərkim! 186
Şair Sönməzə 187
Həsrətəm 188
Məhəmmədlu Abbasiyə 188
İllərdir 189
Sinəmdə gəzdirirəm 189
Əlimdən ellər tutub 190
İnanıram 190
Bir də səni görməsəm! 191
Qara xəbərlər 191
Biganə deyil! 193
Yaralı yollar 193
Təsəlli 194
Zindan görürəm 195
Fəlakət təbili 195
Təbrizlilər 196
Özümdə qalıb 196
Süleymana göstərin! 197
Həsrətimin yaşı 197
Azadım 198
Oğul 198
Qızım Əzizəyə 199

Mahnılar

Olmasa 200
Suala cavab 200
Göründü 200
Gəl, gəl! 201
Biriniz mənəm 202
Bir ulduzam özüm də 203
Nəğmələrim var 203
Səndən öyrəndim 204